

25. september 2018

Notat

Emne: Vurdering i forbindelse med § 3-sagsbehandling af et revideret Gudenåregulativ for strækningen Silkeborg til Randers.

Vurdering i forbindelse med § 3-sagsbehandling af revideret Gudenåregulativ

De 4 kommuner, Randers, Viborg, Silkeborg og Favrskov, har i samarbejde udarbejdet dette notat for at vurdere muligheden for dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til revision af gældende Gudenåregulativ for strækningen Silkeborg til Randers. Notatet indledes med forvaltningernes samlede vurdering. De efterfølgende afsnit underbygger den samlede vurdering.

Samlet vurdering

Ændringen i grødeskæring kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, da det ikke kan betegnes som sædvanlig vedligeholdelse. Dette understøttes af diverse klagenævnsafgørelser.

Afgørelsen om der kan meddeles § 3-dispensation beror på, om der er særlige omstændigheder, der taler for ændret grødeskæring.

De fire kommuner vurderer, at det på det nuværende vidensgrundlag ikke kan afvises, at projektet vil have en negativ påvirkning på Grøn Kølleguldsmeds gunstige bevaringsstatus i en sådan grad, at det kan resultere i ugunstig bevaringsstatus. Der skal indhentes en udtalelse fra Miljøstyrelsen før der træffes en endelig afgørelse.

De fire kommuner vurderer, at naturinteresserne ved en klagenævnsafgørelse vil veje tungest. Det beror på, at klagenævnet hidtil har omgjort sager om øget grødeskæring selvom, der har været større økonomiske og jordbrugsmæssige interesser.

Det kan dog ikke udelukkes, at rekreative interesser kan have en vis vægt for Miljøstyrelsen og Miljø- og Fødeklagenævnet.

Baggrund

Revisionen af Gudenåregulativet vil medføre at vedligeholdelsen ændres fra én grødeskæring årligt med mulighed for supplerende grødeskæringer til to grødeskæringer med mulighed for en ekstraordinær grødeskæring.

Skæringsbredden nedstrøms Tangeværket vil fortsat være 10 m. Skæringsbredden fra Kongensbro til Tange ændres fra 7 m til 10 m. Gennem Tange Sø og Sminge Sø vil skærebreden fortsat være 20 m.

Skæringen foretages med følgende terminer:

Opstrøms Tange Sø:

1. skæring: 15. juni – 15. juli.
2. skæring: 15. juli – 1. september

Nedstrøms Tange Sø:

1. skæring: 1. juli - 1. august
2. skæring: 1. august – 1. september

Grødeskæringen skal kun gennemføres hvis den grødefri strømrønde ved kontrol ikke er 10 m bred.

Ekstraordinær grødeskæring kan iværksættes efter sidste ordinære grødeskæring og inden 15. oktober. Det forudsættes, at vandstanden på en række kontrolstationer er ekstraordinær høj, samt at øvrige forhold, beskrevet i regulativet er opfyldt. Situationen forventes at indtræffe ca. hvert 10. år.

Styregruppens ønske

For at forbedre vandaflødningsen ved forhøjet sommervandstand i Gudenåen, på strækningen fra Kongensbro til Randers, ønsker den fælleskommunale styregruppe at ændre den endelige strategi for grødeskæringen ved:

- At øge antallet af ordinære grødeskæringer fra én til to på strækningen fra Kongensbro til Randers
- At øge strømrøndebredden fra 7 m til 10 m på strækningen fra Kongensbro til Tange Sø i Silkeborg Kommune og Favrskov Kommune, idet 20 m skærebredde gennem Tange Sø bibeholdes.
- At give mulighed for én ekstraordinær grødeskæring inden 15. oktober.

Styregruppen ønsker desuden, at den ændrede grødeskæringspraksis skal evalueres efter 3 års virke i forhold til effekt på vandstand og vandplanter.

De 4 kommuner har i forbindelse med revision af regulativet for Gudenåen besluttet at forbedre vandaflødningsen ved forhøjet sommervandstand. Gudenåens sommervandstand har siden 2008 været stigende på grund af kraftig grødevækst. Den forøgede grødevækst sættes i forbindelse med den invasive art vandremuslingen. Muslingen filtrerer vandet, så det bliver klarere. Det klare vand har forbedret vækstbetingelserne for vandplanter og ført til betydeligt mere grøde, særligt på strækningen opstrøms Tange Sø. Her dækker grøden nu tværprofilet på lange vandløbsstrækninger.

Konsekvenser af den høje vandstand.

Det fremgår, at sommervandstanden i gennemsnit er steget med ca. 60 cm opstrøms Tange Sø. Dette er udtrykt ved den målte vandstand ved Tvillum Bro. Nedstrøms Tange Sø er sommervandstanden steget ca. 35 cm udtrykt ved den målte vandstand ved Ulstrup.

Der er i 2016 gennemført en beregning af effekten af 2 grødeskæringer på månedsmiddelvandsstanden. Den opnåede forbedring af månedsmiddelvandsstanden i sommermånederne er ca.:

- 2 - 8 cm juni-september på strækningen Kongensbro til Tange Sø
- 5 - 11 cm juni-august på strækningen nedstrøms Tangeværket

Vandstandssænkningen vil have en kort varighed, da effekten af en skæring aftager i løbet af få uger på grund af grødens genvækst. Effekten er erfaringsmæssigt helt neutraliseret efter 4 uger.

Den aktuelle vandstand er bestemt af aktuell vandføring, grødevækstens størrelse og til dels Tangeværkets drift.

Grundlag for § 3-vurdering

Jf. naturbeskyttelseslovens § 3 må der ikke foretages ændringer i tilstanden af de beskyttede naturtyper, herunder udpegede beskyttede vandløb. Gudenåen er udpeget som beskyttet vandløb på hele strækningen mellem Silkeborg og Randers.

Ifølge "Vejledningen om Naturbeskyttelseslovens § 3 beskyttede naturtyper" (2009) er sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb ikke en tilstandsændring, idet sædvanlig vedligeholdelse netop tilsigter at opretholde den hidtidige tilstand. Modsat vil ændringer i antallet af grødeskæringer og skæringsbredder ikke kunne foretages i beskyttede vandløb uden dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

På den baggrund vurderes det, at revisionen af Gudenåregulativet kræver sagsbehandling efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Habitatdirektivet

Hvis en kommune planlægger at gennemføre et projekt, som kan påvirke en Bilag IV art, så er der en række krav, der skal være opfyldt, før projektet kan gennemføres.

Disse regler fremgår af habitatbekendtgørelsen¹ og den dertil hørende habitatvejledning, som indeholder en mere detaljeret gennemgang af reglerne.

Reglerne indebærer, at der forud for en eventuel gennemførelse af projektet, skal foretages en vurdering. Der kan ikke gives tilladelse, dispensation, godkendelse mv., hvis det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i habitatdirektivets bilag IV.

Ved vurderingen kan der anlægges en bred, økologisk betragtning af yngle- og rasteområder til grund (den såkaldte økologiske funktionalitet).

¹ Bekendtgørelse nr. 926 af 27. juni 2016 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelsen af visse arter.

Fravigelsesbestemmelserne

Myndigheden kan fravige ovenstående, hvis der ikke findes et tilfredsstillende alternativ, og hvis fravigelsen ikke hindrer, at den pågældende bestands bevaringsstatus opretholdes i dens naturlige udbredelsesområde. Fravigelse kan kun ske i de situationer, hvor det ansøgte har til formål at:

1. Beskytte vilde dyr og planter og bevare naturtyperne,
2. Forhindre alvorlig skade navnlig på afgrøder, besætning, skove, fiskeri, vand og andre former for ejendom,
3. Sikre hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller af andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social og økonomisk art, og hensyn til væsentlige gavnlige virkninger på miljøet, eller
4. Fremme forskning og undervisning, genopretning af en bestand, genudsætning af disse arter og opdræt med henblik herpå, herunder kunstig opformering af planter.

Før kommunerne træffer afgørelse, skal der indhentes en udtalelse fra Miljøstyrelsen. Miljøstyrelsen kræver et fuldt oplyst grundlag for at kunne komme med en udtalelse og vil kunne anmode den kompetente myndighed om yderligere oplysninger til brug for udtalelsen.

Beslutter kommunerne derefter at fravige bestemmelserne, skal det meddeles til Miljøstyrelsen med henblik på information af Europa-Kommissionen.

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3

Bestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 3 er udformet som en forbudsbestemmelse, men med mulighed for at kommunalbestyrelsen kan dispensere i særlige tilfælde, jf. lovens § 65, stk. 2.

Der er tre muligheder for dispensation:

1. Indgrebet er af underordnet betydning
2. Indgrebet har positiv effekt på naturtyper og arter
3. Der foreligger særlige omstændigheder der kan begrunde en dispensation

AD 1: I Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 29. september 2017 (NMK-510-00963) konstaterer nævnet, at der ikke er tale om sædvanlig vedligeholdelse ved ændring fra én til to årlige skæringer i Simested Å. Tilsvarende afgjorde det daværende Naturklagenævn den 22. september 2005, at en øgning af det tilladte antal årlige grødeskæringer fra én til to i Gammelå vil kræve § 3-dispensation, da der ikke er tale om sædvanlig vedligeholdelse.

På baggrund af tidligere klagenævnsafgørelser vurderes, at ændring af grødeskæringspraksis ikke er af underordnet betydning og ikke indgår under sædvanlig vedligeholdelse.

AD 2: Som basis for vurdering af påvirkning af § 3 beskyttet natur opstrøms hhv. nedstrøms Tange Sø har de fire kommuner fået udarbejdet to notater.

Bl.a. på baggrund af de to notater om påvirkning af § 3-beskyttet natur opstrøms hhv. nedstrøms Tange Sø, vurderer kommunernes forvaltninger, at den ønskede ændring i grødeskæringspraksis ikke har positiv effekt på naturtyper og arter.

AD 3: Der skal således foreligge særlige omstændigheder, herunder særlige samfundsmæssige interesser i et projekt samtidig med at den pågældende naturlokalitet er af mindre interesse, før der kan meddeles dispensation til fx ekstra grødeskæring og/eller ændret skæringsbredde.

Væsentlige jordbrugs-, økonomiske- eller rekreative interesser er ifølge retspraksis normalt ikke tilstrækkelig begrundelse for en dispensation, som derfor skal kunne begrundes i væsentlige samfundsmæssige interesser.

Som det fremgår af "Vejledning om beskyttede naturtyper", Miljøministeriet 2009:

For at et indgreb i områdets tilstand eventuelt kan accepteres, må der tillige enten være tale om et område, som ud fra naturbeskyttelseshensyn vurderes som uden særlig interesse, eller om et indgreb, der i sig selv ikke skønnes at medføre nogen afgørende forrykning af tilstanden i området jf. MAD2000.1105. Dog vil det ikke kunne udelukkes, at andre særlige interesser må tages i betragtning, herunder særlige samfundsmæssige interesser i et projekt samtidig med at den pågældende naturlokalitet er af mindre interesse.

Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis er – i overensstemmelse hermed – restriktiv.

Tidligere klagenævnsafgørelser

En række sager der handler om at øge antallet af grødeskæringer, har været behandlet i klagenævnet. Disse sager er alle afgjort med afslag på dispensationsansøgning. Dette med argumenter om at øget antal grødeskæringer vil forringe dyre- og planteliv i vandløbene. Det er endvidere konkluderet, at det ikke i sig selv er nok til at henvise til et ønske om større vandføringsevne for at sikre og forbedre de landbrugsmæssige eller økonomiske driftsforhold på arealerne langs vandløbene. For uddybning af dette se "Tidligere klagenævnsafgørelser og domme" se bilag A.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Strækningen fra Silkeborg til Kongensbro ligger i natura 2000-område nr. 49. Habitatområde 45 "Gudenå og Gjærn Bakker".

Nedstrøms regulativstrækningen ligger Natura 2000-område nr. 14, som består af habitatområde 14 Aalborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord samt fuglebeskyttelsesområde 15, Randers og Mariager Fjord og Aalborg Bugt sydlige del. Udpegningsgrundlaget fremgår af bilag B.

Forvaltningernes vurdering af påvirkning af dyre- og planteliv

Regulativændringen kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, da strækningen har et varieret dyre- og planteliv som påvirkes væsentligt af den ændrede grødeskæring og forrykker naturtilstanden i det beskyttede vandløb. Der er dokumenteret betydelige negative konsekvenser ved overgang fra én til to årlige grødeskæringer. Følgende parametre vil for Gudenåen blive påvirket negativt ved overgangen til 2 årlige skæringer.

- Struktur og rumlig fordeling
- tæthed
- langsomt voksende arter

- vandføringsevne
- vandstand

Den primære negative påvirkning tilskrives på baggrund af eksisterende viden, øgning af antallet af grødeskæringer fra 1 til 2 årlige skæringer, idet 2 (og flere) skæringer har større negativ effekt på sammensætningen af plantesamfund og dermed naturtilstanden, end en enkelt årlig skæring.

De skæringstolerante arter forventes fremmet på bekostning af de mindre skæringstolerante arter i strømrønden. Der kan derfor forventes forandringer i artssammensætningen i selve strømrønden. Selvom dette ikke forventes væsentligt for vandløbs artssammensætning i Gudenåen som helhed, vil der være tale om en forringelse af vandløbet som § 3 beskyttet naturtype.

Samlet vurderes det, at invertebratsamfundet overordnet bliver negativt påvirket af den øgede grødeskæring. Påvirkningen forventes ikke at medføre ændring i DVFI, da ændringerne overordnet kun forventes afspejlet i individantal, men samtidigt vil en ekstra grødeskæring heller ikke bidrage positivt til målsætningsopfyldelse. En stor del af invertebratsamfundet er tilknyttet vandplanterne, og påvirkningen vil være størst for disse arter. Det bemærkes imidlertid, at den sjældne døgnflue *Heptagenia flava* som er rødlistet (R), sandsynligvis er yderst sensitiv overfor grødeskæring, da den i langt overvejende grad er tilknyttet vandløbsvegetationen. Ligeledes vil der ske en negativ påvirkning af bilag IV-arten grøn køllegræs. Øvrige Bilag IV-arter vurderes ikke at blive påvirket negativt.

De § 3-beskyttede terrestriske naturtypers tilstand ændres ikke af regulativændringen. En dispensation vurderes ikke at være påkrævet i forhold til disse (enge, moser, vandhuller, heder, overdrev).

Der sker ikke ændring i grødeskæringspraksis i Natura-2000 område 49. Ca. 10 km øst for Randers Bro ligger Natura 2000-område nr. 14. Pga. den store afstand til N14 og da grøden opsamles, og der ikke aktiveres sediment, der kan føres med vandløbet og aflejres nedstrøms, vurderes det, at bevaringsstatus for udpegningsgrundlag i N14 ikke bliver påvirket af regulativændringen.

Samlet § 3 vurdering

Forvaltningerne vurderer at projektet ikke er af underordnet betydning og ikke har positiv effekt på naturtyper og arter.

Der skal således foreligge særlige omstændigheder, herunder særlige samfundsmæssige interesser i et projekt samtidig med, at den pågældende naturlokalitet er af mindre interesse, før der kan meddeles dispensation til ændret grødeskæring. Forvaltningerne vurderer, at Gudenåen ikke er en naturlokalitet af mindre interesse pga. lokalitetens varierede dyre- og planteliv.

Vurderingerne peger på en negativ påvirkning af vandplanter og smådyrsfauna, herunder den beskyttede bilag IV-art grøn køllegræs. To årlige grødeskæringer har større negativ effekt på vandløbsvegetationen og smådyrsfaunaen end én. Når skærebredten forøges, forøges arealet, der påvirkes af grødeskæring, tilsvarende. Da det vurderes at grøn køllegræs (bilag IV-art) påvirkes negativt, skal der indhentes en udtalelse fra Miljøstyrelsen, inden der kan meddeles en dispensation.

Forvaltningernes samlede vurdering er, at naturinteresserne vil veje tungere end afvandingsinteresserne. Dette vurderes at være i overensstemmelse med praksis i klagenævnet.

Det kan ikke udelukkes, at rekreative interesser og det at vandstandsstigning skyldes klarere vand, skabt af en udefrakommende invasiv art (vandremusling), kan have en vis vægt for Miljøstyrelsen og Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Gudenåens sommervandstand har siden 2008 været stigende på grund af kraftig grødevækst. Den forøgede grødevækst sættes i forbindelse med den invasive art, vandremuslingen. Muslingen filtrerer vandet, så det bliver klarere. Det klare vand har forbedret vækstbetingelserne for vandplanter og ført til betydeligt mere grøde, særligt på strækningen opstrøms Tange Sø. Her dækker grøden nu vandløbets tværprofil på lange strækninger. Den høje sommervandstand påvirker de rekreative og jordbrugsmæssige interesser.

Nedenfor oplistes de væsentligste forhold, der taler imod en dispensation og efterfølgende de særlige omstændigheder, som kan tillægges en vis vægt i denne sag.

Forhold der taler mod en dispensation:

- Der vil ske forringelse af beskyttet vandløb ved at gå fra en til to grødeskæringer
 - Skæringstolerante plantearter forventes fremmet på bekostning af skæringsfølsomme plantearter samt invertebratsamfundet vil blive påvirket negativt blandt andet den sjældne, rødlistede (R) døgnflue *Heptagenia flava*.
- Begrundet formodning om, at bilag IV-arten grøn kølleguldsmed kan blive påvirket negativt

Forhold der kan tale for en dispensation:

- Den høje sommervandstand er sket som følge af klarere vand (vandremusling)
- I nærværende sag er der foruden økonomiske og jordbrugsmæssige interesser også rekreative interesser.

Bilag A: Tidligere klagenævnsafgørelser og domme

Gammelå i Sønderjylland

Højesteretsdom af 20. januar 2012 om grødeskæringer efter ændring af vandløbsregulativet for vandløbet Gammelå i Sønderjylland (sag 92/2009)

I 2001 vedtog Sønderjyllands Amt at ændre regulativet for Gammelå, således at der på en nærmere angivet strækning (ca. 4 km) efter behov kunne foretages en ekstra grødeskæring. Det ville betyde, at antallet af årlige grødeskæringer ændredes fra en til to skæringer årligt. Ændringen var foranlediget af, at nogle lodsejere langs vandløbet fandt, at der var behov for en forbedret afvanding. Bl.a. med baggrund i ønsket om fortsat at drive de vandløbsnære enge med græsning og høslæt, samt fremme produktionen på intensivt drevne landbrugsarealer.

Vandløbet var i sig selv ikke udpeget som Natura 2000 område, men områderne langs vandløbet var udpeget.

I 2004 meddelte Sønderjylland dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3 til den ekstra grødeskæring.

Naturklagenævnets afgørelse af 22. september 2005

Afgørelsen blev påklaget og Naturklagenævnet ændrede dispensationen til et afslag.

Amtets forvaltning lavede en gennemgang af mulige påvirkninger på de omkringliggende sårbare naturtyper herunder EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 63, som indenfor de nedstrøms beliggende internationale naturbeskyttelsesområder. På baggrund af redegørelsens konklusioner om de beskrevne effekter af en ekstra grødeskæring på § 3-områderne i og ved den 4 km lange strækning af Gammelå, fandt Naturklagenævnet ikke, at der var grundlag for at meddele dispensation til en ekstra grødeskæring.

Sagen blev indbragt for domstolene med påstand om at Naturklagenævnets afgørelse var ugyldig idet grødeskæringen ikke krævede § 3 dispensation.

Landsrettens dom af 3. februar 2009

Landsretten fandt ikke grund til at tilsidesætte Naturklagenævnets afgørelse. Dette blev bl.a. begrundet i følgende:

Af amtets konsekvensvurdering af 5. feb. 2004 fremgår det at en ekstra grødeskæring i begyndelsen af maj vil betyde:

- udtørring af lavbundsarealer langs åen
- forarmelse af vandløbets flora og fauna idet der sker en forstyrrelse af vandløbet på et for dyr og planter kritisk tidspunkt.
- tilførsel af okker og næringsstoffer til vandmiljøet vil blive forøget og vil kunne forringe forholdene for vandlevende dyr og planter.

Amtet konkluderede, at den ekstra årlige grødeskæring ville forringe forholdene for udpegningsgrundlaget i det EF-fuglebeskyttelsesområde, som området omkring Gammelå er en del af. At en ekstra årlig grødeskæring vil have indflydelse på åens tilstand, fremgik endvidere af syns- og skønsmandens forklaring for landsretten om konsekvenserne af en ændret grødeskæringspraksis.

Desuden blev det fastsat at der ikke med en ekstra grødeskæring var tale om sædvanlige vedligeholdelsesarbejder hvorfor ændring af regulativet krævede dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3.

Landsretten fandt ikke, at der forelå særlige omstændigheder, som skulle kunne begrunde en dispensation.

På denne baggrund fandt Landsretten ikke grund til at tilsidesætte Naturklagenævnets afgørelse.

Højesteretsdom af 20. januar 2012

Af de grunde der var anført af landsretten, tiltrådte Højesteret at den ekstra grødeskæring ville indebære en ændring af tilstanden i Gammelå og at det ikke kunne anses for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder hvorfor det krævede dispensation efter NBL §3. Højesteret stadfæster herefter dommen.

Simested Å i Nordjylland

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 29. september 2017 om dispensation til ændret vedligeholdelse af Simested Å i Rebild og Mariagerfjord Kommune (Sagsnr. NMK-510-00963)

I forbindelse med Rebild Kommunes udarbejdelse af forslag til et nyt tillægsregulativ med nye vedligeholdelsesbestemmelser for en delstrækning på 2,2 km af Simested Å. Udarbejdelsen af forslaget skyldtes utilfredshed med vandløbets nuværende vedligeholdelse, herunder havde særligt sandaflejring og vandstanden i forhold til drænudløbsrør været genstand for kritik.

Hidtil havde der været udført manuel vedligeholdelse med motorle én gang årligt. I forslaget til det nye tillægsregulativ ønskede Rebild Kommune at øge antallet af årlige grødeskæringer til to og indføre muligheden for at udføre grødeskæring maskinelt (mejekurv/båd).

Af vandområdeplanen fremgik det, at Simested Å kun havde målopfyldelse på lidt under halvdelen af strækningen. Langs Simested Å lå flere § 3-beskyttede enge, moser og søer.

Rebild Kommune meddelte sammen med Mariagerfjord Kommune den 20. september 2016 dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til ændret vandløbsvedligeholdelse af den ovennævnte strækning på Simested Å.

Kommunerne vurderede, at de tilstødende beskyttede arealer næppe vil blive væsentligt påvirkede af det ansøgte.

Kommunerne vurderede, at den største påvirkning ville ske i selve Simested Å. Kommunerne anførte hertil, at der kunne forventes en række negative konsekvenser af vandløbet i forbindelse med den hyppigere grødeskæring samt ændringen til maskinel grødeskæring.

Af negative konsekvenser nævnte kommunerne følgende: endnu en forstyrrelse af naturtyper og arter i og ved vandløbet, større risiko for direkte fysisk påvirkning (opgravning) af fisk og smådyr, reduceret dybdevariation af vandløbsbunden, mindre selektiv grødeskæring og dermed risiko for mindre artsdiversitet samt øget færdsel med maskiner langs vandløbet.

Kommunerne vurderede, at de ændrede vedligeholdelsesbestemmelser ikke ville medføre væsentlige negative påvirkninger af arter eller naturtyper i internationale naturbeskyttelsesområder.

Kommunerne meddelte dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til de nye vedligeholdelsesbestemmelser. Dispensationen var meddelt på baggrund af en afvejning af de afvandingsmæssige interesser i forhold til de naturmæssige interesser. Kommunerne anførte, at det overvejende var de afvandingsmæssige interesser, der lå til grund for dispensationen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet konstaterede, at der i denne sag ikke var tale om sædvanlig vedligeholdelse af vandløbet,

Miljø- og Fødevareklagenævnet fandt på den baggrund, at der var tale om en tilstandsændring af vandløbet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærkede, at formålet med den ekstra grødeskæring samt indførsel af mulighed for maskinel skæring var at forbedre afvandingen i området.

Miljø- og Fødevareklagenævnet fandt på den baggrund ikke, at der i denne sag forelå sådanne særlige omstændigheder, der kunne begrunde en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Nævnet lagde særligt vægt på, at afgørelsen alene var båret af hensyn til en landbrugsmæssig og økonomisk interesse i at forbedre afvandingen i området, samt at den ekstra grødeskæring og indførsel af mulighed for maskinel skæring kunne medføre negative påvirkninger af vandløbets tilstand.

Andre afgørelser

§ 3-gruppen er desuden bekendt med et par andre klagenævnsafgørelser om intensiveret grødeskæring: "Brede Å og Lobæk Å (2005)" samt "Lindborg Å og Skibsted-Lyngby Å (2003)". Disse sager blev ligeledes afgjort med afslag på dispensationsansøgning med argumenter om at øget grødeskæring vil forringe dyre- og planteliv i vandløbene. Det er ikke i sig selv nok at henvise til ønske om større vandføringsevne for at sikre og forbedre de landbrugsmæssige driftsforhold på arealerne langs vandløbene.

Bilag B: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 14

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område: Habitatområde nr. 14 Ålborg Bugt, Randers Fjord og Mariager Fjord

Havlampret (*Petromyzon marinus*)
Flodlampret (*Lampetra fluviatilis*)
Stavsild (*Alosa fallax*)
Odder (*Lutra lutra*)
Spættet sæl (*Phoca vitulina*)
Mygblomst (*Liparis loeselii*)
1110 Sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand
1130 Flodmundinger
1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe
1150 *Kystlaguner og strandsøer
1160 Større lavvandede bugter og vige
1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde
1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand
1330 Strandenge
2110 Forstrand og begyndende kliddannelser
2120 Hvide klitter og vandremiler
2130 *Stabile kystklitter med urteagtig vegetation (grå klit og grønsværklit)
2140 *Kystklitter med dværgbuskvegetation (klithede)
2180 Kystklitter med selvsåede bestande af hjemmehørende træarter
2190 Fugtige klitlavninger
2250 *Kystklitter med enebær
3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
6120 *Meget tør overdrevs- eller skræntvegetation på kalkholdigt sand
6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
6230 *Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
7230 Riggær
9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
9130 Bøgeskove på muldbund
9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
9190 Stilkegeskove og krat på mager sur bund
91E0 *Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Fuglebeskyttelsesområde nr. 15 Randers og Mariager Fjorde, Ålborg Bugt, sydlig del.

Sangsvane
Klyde
Hjejle
Fjordterne
Havterne
Dværgterne
Skarv
Knopsvane
Lysbuget knortegås
Gravand
Bjergand
Edderfugl
Sortand
Fløjlsand
Hvinand
Stor skallesluger
Kongeørn
Havørn